До

Председателя на научното
жури, съгласно Заповед на директора
на ИДП на БАН № РД-09-44 от
01.04.2026 г.

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Мария Гавраилова Славова от Софийския университет „Св. Климент Охридски”

относно: дисертационния труд на Ивалина Светли Маринова, задочен докторант в секцията Публичноправни науки“ в ИДП, на тема „Материалноправни и процесуалноправни аспекти на Закона за достъп до обществена информация“,

за присъждане на научна и образователна степен доктор по право, в областта на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.6. „Право“, с научен ръководител проф. д.ю.н. Дарина Пеева Зиновиева

Уважаема госпожо председател,

Със Заповед на директора на ИДП на БАН № РД 09-44/01.04.2026 г. за утвърждаване на научно жури за провеждане на процедура за защита на дисертационния труд на тема „Материалноправни и процесуалноправни аспекти на Закона за достъп до обществена информация“, с автор Ивалина Маринова, задочен докторант в секцията „Публичноправни науки“ в ИДП, докторска програма „Административно право и административен процес“, за присъждане на научната и образователна степен доктор по право, съм определена за член на процесното жури, а на първото заседание на журито - за автор на становище.

Представеният дисертационен труд на кандидата и съпътстващите го материали показват, че са изпълнени законовите изисквания за публичната защита на дисертацията, по смисъла на Закона за развитие на академичния състав на Република България, ППЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИДП на БАН. Документацията, представена на научното жури показва, че докторантът е завършил право в УНСС, зачислен е като задочен докторант със Заповед на директора на ИДП на БАН № РД 09-21/29.01.2021 г. и съответно е отчислен със Заповед на директора на ИДП на БАН № РД 09-18/11.02.2026 г., с право на защита, на основата на което е издадена заповедта за публична защита.

Дисертационният труд се състои от въведение, четири глави, заключение, библиография от 91 заглавия, на кирилица и на латиница, 12 таблици и 8 фигури в обем от 184 страници. Изследването е посветено на общия режим на достъпа до информация, чиято уредба от 2000 г. насам претърпява промени, които не са били обект на доктринално проучване.

Актуалността на изследването се диктува от променените социални условия и от необходимостта от научен анализ на инструментите за защита на правото на информация при навлизането на информационните технологии и електронното управление днес. Анализът на националната правна уредба придобива ново съдържание поради съвместното му обсъждане с международните актове от областта. Така наред със Закона за достъп до обществена информация, Административнопроцесуалния кодекс, Закона за защита на потребителите, Закона за защита на личните данни, Закона за обществените поръчки Конвенцията на Съвета на Европа за достъп до официални документи (Конвенцията от Тромсьо) Хартата на основните права на Европейския съюз, Всеобщата декларация за правата на човека, Международен пакт за гражданските и

политическите права, ДИРЕКТИВА 2012/29/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета и ДИРЕКТИВА (ЕС) 2019/1024 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно отворените данни и повторното използване на информацията от обществения сектор.

Особено внимание е посветено на Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи, като докторантът споделя виждането, че достъпът до информация се разглежда не толкова като автономно право, а по-скоро като предпоставка за ефективното упражняване на изрично гарантирани в разпоредбите на ЕКЗПЧОС права.

Наред с теоретичния анализ емпирично е изследвана удовлетвореността на гражданите относно упражняването на правото им на достъп до обществена информация, както и относно актуалните правни средства за достъп до информация.

В **Първа глава** на дисертацията се разглежда същността и развитието на правото на достъп до информация , на основата на конституционно признатото в чл. 41, ал. 1 и ал. 2 от Конституцията на Република България право да се търси и получава информация и корелативното задължение на държавните органи, публичноправните субекти и публичноправните институции да осигурят достъп до общественозначима информация, с изключение на нормативно уредените ограничения на правото. Ограниченията в ЗДОИ са съобразно конституционните основи и са в правомощията на законодателната власт.

Акцент в изследването е проучването на еволюцията в използването на информационни и комуникационни технологии в публичния сектор и

отворените данни като ключ към създаването на иновации и подобряване качеството на живот на гражданите.

Докторантът стига до изводите, че електронното управление и отворените данни разширяват практическото съдържание на правото на достъп до информация, като го превръщат от пасивно право на искане в активна политика на публикуване и повторно използване на данни. Технологичните процеси и навлизането на изкуствения интелект създават нови предизвикателства, които изискват преосмисляне на традиционните механизми за гарантиране на правото на информация, без да се накърняват другите основни права, вкл. защитата на личните данни.

Така в Решение14 по делото De Capitani срещу Съвета от 25 януари 2023 г. (T-163/21) основният акцент се поставя върху случаите, в които достъпът до документите на институциите би могъл да бъде отказан. За да могат гражданите да упражняват своите демократични права, те трябва да могат да следят подробно процеса на вземане на решения в рамките на институциите, участващи в законодателните процедури. Налага се извода, че достъпът до обществена информация за средствата за масова информация е ключов елемент от гарантирането на свободата на словото и правото на информираност като същевременно той служи като инструмент за прозрачност и обществен контрол върху дейността на медиите.

Взаимовръзка между правото на достъп до информация и правото на неприкосновеност на личния живот и обработката на лични данни, интересът на лицето, което търси достъп до досие, което се отнася до неговия личен и семеен живот, трябва да е защитен в случаите, когато служителят или не може да бъде открит, или неуместно отказва да даде съгласие Такава система би била в съответствие с принципа за пропорционалност само ако гарантира, че окончателното решение по

въпроса дали следва да се предостави достъп, ще се взема от независим орган.

Интересни изводи са достигнати в специалните сфери на административното право като защитата на търговската тайна, опазването на околната среда, здравеопазването, отворените правителствени данни в борбата с корупционните явления, както и относно отговорите на преюдициалното запитване относно тълкуването на член 4, параграф 1, първа алинея, буква д) от Директива 2003/4/ЕО16 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2003 г., относно обществения достъп до информация за околната среда и за отмяна на Директива 90/313/ЕИО на Съвета, изясняването на понятието „вътрешни съображения“, прогласяването на достъпа до информация като самостоятелно основно право, регистър по ЗАНН и прочее.

Кандидатът има необходимите три публикации по темата на дисертационния труд.

Критичните бележки на обсъждания труд се отнасят до необходимостта от „дисциплиниране“ на правните изводи и до усъвършенстване на научния език.

В заключение давам положителна оценка на труда и на съответствието му с приложимите законови и подзаконови изисквания и предлагам на научното жури да гласува **ЗА** присъждането на научната и образователна степен доктор по право на Ивалина Светли Маринова**.**

04.05. 2026 г.

гр. София **проф. д-р Мария Гавраилова Славова**

To

The Chair of the Scientific Jury, pursuant to Order No. RD-09-44 of the Director of the Institute of Philosophy at the Bulgarian Academy of Sciences dated April 1, 2026

OPINION

by Prof. Dr. Maria Gavrailova Slavova of Sofia University "St. Kliment Ohridski"

regarding: the dissertation of **Ivalina Svetli Marinova**, part-time doctoral student in the "Public Law Sciences" section at the Institute of Legal Studies, on the topic "Substantive and Procedural Aspects of the Access to Public Information Act,"

for the award of the academic and educational degree of Doctor of Law, in the field of higher education 3. "Social, Economic, and Legal Sciences," professional field 3.6. "Law," with academic advisor Prof. Darina Peeva Zinovyeva, Doctor of Law

Dear Mrs Chair,

By Order of the Director of the Institute of Philosophy at the Bulgarian Academy of Sciences No. RD 09-44/ April 1, 2026, establishing a scientific jury to conduct the defense procedure for the dissertation titled "Substantive and Procedural Aspects of the Access to Public Information Act," authored by Ivalina Marinova, a part-time doctoral student in the "Public Law Sciences" section at the Institute of Public Administration, doctoral program "Administrative Law and Administrative

Procedure," for the award of the academic and educational degree of Doctor of Law, I have been appointed as a member of the jury in question, and at the first meeting of the jury—as the author of the opinion.

The candidate's submitted dissertation and accompanying materials demonstrate that the legal requirements for the public defense of the dissertation have been met, in accordance with the Law on the Development of Academic Staff of the Republic of Bulgaria, the Regulations for the Implementation of the Law on the Development of Academic Staff of the Republic of Bulgaria, and the Rules on the Conditions and Procedures for the Award of Academic Degrees and the Holding of Academic Positions at the Institute of Law of the Bulgarian Academy of Sciences. The documentation submitted to the scientific jury shows that the doctoral candidate graduated with a degree in law from the University of National and World Economy (UNWE), was enrolled as a part-time doctoral candidate by Order of the Director of the Institute of Legal Studies at the Bulgarian Academy of Sciences No. RD 09-21/ January 29, 2021, and was subsequently dismissed by Order of the Director of the Institute of Legal Studies at the Bulgarian Academy of Sciences No. RD 09-18/February 11, 2026, with the right to defend his dissertation, on the basis of which the order for the public defense was issued.

The dissertation consists of an introduction, four chapters, a conclusion, a bibliography of 91 titles in both Cyrillic and Latin script, 12 tables, and 8 figures, totaling 184 pages. The study is devoted to the general regime of access to information, the regulation of which has undergone changes since 2000 that have not been the subject of doctrinal research.

The relevance of the study is dictated by the changed social conditions and the need for a scientific analysis of the instruments for protecting the right to information in the context of the advent of information technologies and e-government today. The

analysis of the national legal framework takes on new significance due to its joint consideration with international instruments in the field. Thus, alongside the Access to Public Information Act, the Administrative Procedure Code, the Consumer Protection Act, the Personal Data Protection Act, and the Public Procurement Act, the Council of Europe Convention on Access to Official Documents (the Tromsø Convention), the Charter of Fundamental Rights of the European Union, the Universal Declaration of Human Rights, the International Covenant on Civil and political rights, DIRECTIVE 2012/29/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 25 October 2012 establishing minimum standards on the rights, support, and protection of victims of crime, and replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA and DIRECTIVE (EU) 2019/1024 of the European Parliament and of the Council of 20 June 2019 on open data and the re-use of public sector information.

Particular attention is devoted to the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms, with the doctoral candidate sharing the view that access to information is regarded not so much as an autonomous right, but rather as a prerequisite for the effective exercise of rights explicitly guaranteed in the provisions of the ECHR.

In addition to the theoretical analysis, an empirical study was conducted on citizens' satisfaction with the exercise of their right of access to public information, as well as with the current legal means of accessing information.

Chapter One of the dissertation examines the nature and development of the right of access to information, based on the constitutionally recognized right under Article 41, Paragraphs 1 and 2 of the Constitution of the Republic of Bulgaria, and the corresponding obligation of state bodies, public-law entities, and public-law institutions to ensure access to information of public importance, with the exception

of the legally prescribed limitations on this right. The restrictions in the Access to Public Information Act are consistent with constitutional principles and fall within the powers of the legislature.

The focus of the study is on examining the evolution of the use of information and communication technologies in the public sector and open data as a key to fostering innovation and improving citizens' quality of life.

The doctoral candidate concludes that e-government and open data expand the practical scope of the right of access to information, transforming it from a passive right to request into an active policy of publishing and reusing data. Technological processes and the advent of artificial intelligence create new challenges that require a rethinking of traditional mechanisms for guaranteeing the right to information, without infringing upon other fundamental rights, including the protection of personal data.

Thus, in Judgment 14 in the case of De Capitani v. Council of 25 January 2023 (T-163/21), the main focus is on cases in which access to the institutions' documents could be refused. In order for citizens to exercise their democratic rights, they must be able to closely follow the decision-making process within the institutions involved in legislative procedures. It follows that access to public information for the media is a key element in guaranteeing freedom of speech and the right to be informed, while also serving as a tool for transparency and public oversight of media activities.

The relationship between the right of access to information and the right to privacy and the processing of personal data: the interest of the person seeking access to a file concerning their private and family life must be protected in cases where the official either cannot be located or unreasonably refuses to give consent. Such a system would be in accordance with the principle of proportionality only if it ensures that

the final decision on The decision on whether to grant access will be made by an independent body.

Interesting conclusions have been reached in specific areas of administrative law, such as the protection of trade secrets, environmental protection, public health, open government data in the fight against corruption, as well as regarding the answers to the preliminary ruling on the interpretation of Article 4(1), first subparagraph, point (e) of Directive 2003/4/EC[16] of the European Parliament and of the Council of 28 January 2003, regarding public access to environmental information and repealing Council Directive 90/313/EEC, the clarification of the concept of "internal considerations," the proclamation of access to information as an independent fundamental right, the register under the Administrative Offenses and Penalties Act, and other matters.

The candidate has the required three publications on the topic of the dissertation.

The critical comments on the work under review concern the need to "refine" the legal conclusions and to improve the academic language.

In conclusion, I give a positive assessment of the thesis and its compliance with the applicable statutory and regulatory requirements, and I propose that the academic jury vote IN FAVOR of awarding the academic and educational degree of Doctor of Law to Ivalina Svetli Marinova.

May 4, 2026

Sofia Prof. Dr. Maria Gavrailova Slavova